

Průběžná evaluace implementace Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání

Ministerstvo školství, mládeže
a tělovýchovy

**Vypracování podkladů pro evaluace
MMR-NOK, které váží na Zprávu
o pokroku v roce 2019 vč. zajištění
relevantních vstupů na úrovni této
evaluace**

Březen 2019

Finální verze

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

1 Manažerské shrnutí

Tato zpráva představuje výstup vypracovaných podkladů pro evaluace Národního orgánu pro koordinaci – Ministerstva pro místní rozvoj (dále též „MMR-NOK“), které váží na Zprávu o pokroku v roce 2019 za Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (dále též „OP VVV“) včetně zajištění relevantních vstupů na úrovni této evaluace. Současně byly v rámci této zprávy zapracovány klíčové výsledky, závěry a doporučení z následujících evaluačních zpráv:

- Průběžná zpráva č. 05;
- Průběžná zpráva č. 06;
- Specifická zpráva 4 – „Zpráva z hodnocení naplňování horizontálních principů v rámci implementace OP VVV“, rok 2018/2019;
- Specifická zpráva 3 - „Zpráva z hodnocení relevance a efektivity multifundovosti OP VVV a podpory kategorie regionů (více rozvinuté regiony, méně rozvinuté regiony) v rámci multifundového OP VVV“, rok 2018/2019;

Celkové zhodnocení dosavadního pokroku OP VVV

Celkové zhodnocení dosavadního pokroku OP VVV lze shrnout v následujících bodech. Ty jsou následně podrobněji rozpracovány v jednotlivých oblastech (aspektech) implementace OP VVV:

- **Všechny SC OP VVV jsou pokryty minimálně jednou ukončenou či vyhlášenou výzvou.** Na úrovni jednotlivých SC je největší pokrytí výzvami v případě PO3 IP3 SC1 , který je pokryt celkem 14 výzvami, z toho 5 výzev se váže pouze na tento SC.
- Při započtení výdajů předložených k certifikaci k 28. 2. 2019 došlo ke splnění všech finančních ukazatelů milníků pro rok 2018 u všech PO.
- Všechny věcné ukazatele milníků pro rok 2018 byly splněny, a to u některých s významně vysokým stupněm plnění, který dosáhl až několikanásobek postačující 85 % hranice.
- Milníky pro všechny PO byly dosaženy, přičemž v případě PO1 došlo k dosažení milníku díky naplnění všech ukazatelů milníku (finančních i věcných) na více než 100 %. V případě PO2 došlo k dosažení milníku díky započtení výdajů předložených k certifikaci k 28. 2. 2019 a překročení 85 % hranice u všech věcných ukazatelů milníku. U PO3 došlo k dosažení milníku díky překročení hranice 75 % u finančních ukazatelů milníku a splnění věcných ukazatelů milníku.
- Nastavení procesů implementace územní dimenze obecně podporuje implementaci OP VVV a přispívá k naplňování SC.
- **Intervence OP VVV mají velmi silnou vazbu ke všem relevantním národním a evropským strategiím a dalším vybraným dokumentům v oblasti vzdělávání, výzkumu a vývoje, které OP VVV naplňuje.**
- **Na úrovni jednotlivých SC došlo prostřednictvím realizace projektů k významnému věcnému pokroku.** Ten se projevuje jak na úrovni naplňování indikátorů výstupů a výsledku, tak zejména na úrovni reálných výsledků a přínosů projektů (např. modernizace infrastruktury pro VŠ vzdělávání, vybudování a fungování excelentních výzkumných týmů nebo rozvoj výměny zkušeností mezi školami).
- Nejvýznamnější věcný pokrok vykazují SC v rámci PO3, zejména pak PO3 IP1 SC2. Významný pokrok vykazují také SC, do kterých spadají projekty z prvních výzev OP VVV v rámci PO1, zejména pak PO1 IP1 SC1. U řady indikátorů už došlo k velmi významnému přeplnění cílové hodnoty.

- V rámci implementace OP VVV nedošlo ke změně rozvojových potřeb OP VVV ani ke změně relevance SC OP VVV. Stávající indikátorová soustava je platná a relevantní, mimo revizi cílových hodnot některých indikátorů nevyžaduje úpravy ani doplnění.
- V roce 2018 byla provedena revize OP VVV, která byla vyvolána aktuálním stavem implementace OP VVV, jeho absorpční kapacitou v jednotlivých PO a také původním nastavením indikátorů. Navrhovaná revize OP VVV byla ze strany ŘO OP VVV řádně odůvodněná a změny vyplývající z revize OP VVV nemají dopad na intervenční logiku a cíle OP VVV.

Vyhodnocení změny rozvojových potřeb OP VVV, relevance SC OP VVV včetně posouzení platnosti teorie změn zahrnující vyhodnocení stávající indikátorové soustavy, a to včetně případných návrhů na doplnění

Ve sledovaném období od předchozí specifické zprávy nastala potřeba revize OP VVV (verze schválené EK ke dni 21. 3. 2018), která byla vyvolána aktuálním stavem implementace OP VVV, jeho absorpční kapacitou v jednotlivých PO a také původním nastavením indikátorů. Revize OP VVV se týká 4 oblastí, které jsou vzájemně provázané:

- Vnitřní realokace ESF a ERDF;
- Úprava výkonnostního rámce v prioritní ose 1 (ERDF);
- Úprava výkonnostního rámce v prioritní ose 2 (ESF a ERDF);
- Úprava výkonnostního rámce v prioritní ose 3 (ESF).

Navrhovaná revize OP VVV byla ze strany ŘO OP VVV řádně odůvodněná a změny vyplývající z revize OP VVV nemají dopad na intervenční logiku a cíle OP VVV. Všechny změny vedoucí k revizi OP VVV jsou opodstatněné a podložené relevantní potřebou zefektivnění implementace OP VVV a dosažení cílů OP VVV.

Plnění SC prostřednictvím výzev OP VVV

Všechny SC OP VVV jsou pokryty minimálně jednou ukončenou či vyhlášenou výzvou. Nejvýznamnější pokrytí výzvami je v PO3 (27 výzev), nejméně pak v PO4 (2 výzvy). Na úrovni jednotlivých SC je největší pokrytí výzvami v případě PO3 IP3 SC1 Sociální integrace dětí a žáků včetně začleňování romských dětí do vzdělávání, který je pokryt celkem 14 výzvami, z toho 5 výzev se váže pouze na tento SC. Další v pořadí z hlediska pokrytí výzvami jsou PO3 IP1 SC5 Zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy včetně posílení jejich relevance pro trh práce a PO3 IP1 SC2 Zlepšení kvality vzdělávání a výsledků žáků v klíčových kompetencích, které jsou shodně pokryty celkem 13 výzvami. K datu 31. 12. 2018 bylo v rámci OP VVV celkem 62 výzev, z toho 47 ukončených, což reprezentuje 76 % všech výzev. Dalších 15 výzev je vyhlášených, z toho pak 10 výzev je vyhlášeno jako průběžných. Většina výzev pokrývá pouze jeden specifický cíl (celkem 39 výzev, což představuje 63 % všech výzev), další výzvy pak pokrývají více SC (a to až 5 SC – 1 výzva).

Ne všechny typové aktivity některých SC v PO1 a PO2 jsou kompletně pokryty vyhlášenými nebo ukončenými výzvami. Některé z těchto aktivit by měly být zakomponovány v rámci výzev zahrnutých v harmonogramu výzev.

Zacílení naprosté většiny výzev bylo vhodné s ohledem na vysokou úroveň souladu potřeb a očekávání žadatelů s nastavením jednotlivých výzev. To u významné části výzev dokládá i převís objemu požadovaných prostředků nad alokací.

Příjemci bylo pozitivně vnímáno zejména vymezení oprávněných příjemců a tedy „dostupnost“ výzvy (všechny tři PO), v PO3 pak ještě i vymezení územního zaměření výzvy. Naopak mezi méně pozitivně vnímané aspekty výzev patřilo nastavení podílu investičních a neinvestičních nákladů a limit osobních nákladů. Podíl investičních a neinvestičních prostředků byl negativně vnímán z důvodu nedostatečných prostředků na zajištění excelentních členů realizačního týmu. Jednalo se o výzvy, které vyžadovaly zapojení odborníků v PO1 (např. výzvy 02_15_003 Podpora excelentních výzkumných týmů nebo 02_16_019 Excelentní výzkum) nebo některé výzvy v PO3 (např. 02_16_038 Pregraduální vzdělávání).

Obecně jako největší konkrétní výhrady pak uváděli respondenti terénních šetření problémy spojené s délkou hodnocení a následného vydávání právních aktů, a to včetně možného negativního dopadu na následnou realizaci projektů. Tento problém se vyskytoval primárně u výzev v rámci tzv. čtyřvýzvy a dalších výzev spadajících do kategorie „prvních výzev“ OP VVV. Dalšími negativně vnímanými aspekty byla nejasnost a nejednoznačnost pravidel výzev a v případě dvoukolových výzev jejich časová, administrativní a finanční náročnost.

Na základě všech analyzovaných výzev, vyhlášených nebo ukončených k 31. 12. 2018, je možné usuzovat, že dojde k naplnění všech SC OP VVV, ke kterým se výzvy OP VVV váží. To platí i pro specifické cíle PO4 pokryté vždy pouze jednou výzvou.

Finanční pokrok OP VVV

Finanční pokrok odpovídá očekávanému stavu realizace programu pouze částečně. K 31. 12. 2018 bylo 84,5 % alokace OP VVV pokryto schválenými žádostmi. Největší pokrok z hlediska objemu schválených žádostí k alokaci vykazuje PO2 IP1 SC1 Zvýšení kvality vzdělávání na vysokých školách a jeho relevance pro potřeby trhu práce, kdy tento poměr je vyšší než 200 %. Další významný pokrok je patrný v případě následujících SC (seřazeno dle míry pokroku):

- PO3 IP1 SC5 Zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy včetně posílení jejich relevance pro trh práce (133,1 %);
- PO1 IP1 SC1 Zvýšení mezinárodní kvality výzkumu a jeho výsledků (114,5 %);
- PO1 IP1 SC2 Budování kapacit a posílení dlouhodobé spolupráce výzkumných organizací s aplikační sférou (110,1 %);
- PO2 IP2 SC1 Zkvalitnění vzdělávací infrastruktury na vysokých školách za účelem zajištění vysoké kvality výuky, zlepšení přístupu znevýhodněných skupin a zvýšení otevřenosti vysokých škol (108,4 %).

Druhým pohledem je poměr objemu celkových způsobilých výdajů v právních aktech k alokaci. Celkový poměr za OP VVV činí 76,5 % alokace OP VVV, přičemž nejvyšší podíl vykazuje PO2 IP1 SC1 Zvýšení kvality vzdělávání na vysokých školách a jeho relevance pro potřeby trhu práce, kdy tento poměr činí téměř 165 %. Další významný pokrok vykazují tyto SC:

- PO3 IP1 SC5 Zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy včetně posílení jejich relevance pro trh práce (124,6 %);
- PO1 IP1 SC1 Zvýšení mezinárodní kvality výzkumu a jeho výsledků (104,1 %);
- PO1 IP1 SC2 Budování kapacit a posílení dlouhodobé spolupráce výzkumných organizací s aplikační sférou (103,1 %).

Třetím pohledem je poměr objemu prostředků vyplacených příjemcům k alokaci. Celkový poměr za OP VVV činí 38,8 % alokace OP VVV, přičemž nejvyšší podíl vykazuje PO2 IP1 SC1 Zvýšení kvality

vzdělávání na vysokých školách a jeho relevance pro potřeby trhu práce, kdy tento poměr činí téměř 70,1 %. Další významný pokrok (více než 50 %) vykazují tyto SC:

- PO3 IP1 SC2 Zlepšení kvality vzdělávání a výsledků žáků v klíčových kompetencích (61,8 %);
- PO3 IP1 SC5 Zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy včetně posílení jejich relevance pro trh práce (61,6 %);
- PO2 IP2 SC1 Zkvalitnění vzdělávací infrastruktury na vysokých školách za účelem zajištění vysoké kvality výuky, zlepšení přístupu znevýhodněných skupin a zvýšení otevřenosti vysokých škol (51,1 %).

Zhodnocení plnění finančních ukazatelů milníků pro rok 2018

Zhodnocení finančních ukazatelů milníků pro rok 2018 bylo zpracováno na základě údajů o certifikovaných prostředcích k 31. 12. 2018. Na základě těchto údajů lze hodnotit dosažení hodnot finančních ukazatelů milníků pro rok 2018 v jednotlivých PO dle fondů a kategorií regionů následovně:

- Na úrovni PO1 je finanční ukazatel milníku naplněn s dostatečnou rezervou v případě MRR i VRR, a to již pouze při zahrnutí objemu certifikovaných výdajů k 31. 12. 2018.
- Na úrovni PO2 je naplnění finančního ukazatele milníku s dostatečnou rezervou v případě EFRR a VRR a také ESF a MRR, a to již pouze při zahrnutí objemu certifikovaných výdajů k 31. 12. 2018. Oproti tomu v případě EFRR a MRR a také ESF a VRR je stupeň naplnění k 31. 12. 2018 nižší než 85 %. Při zahrnutí výdajů předložených k certifikaci k 28. 2. 2019 je pak v obou případech (EFRR a MRR i ESF a VRR) dosaženo požadované min. 85 % hranice s dostatečnou rezervou.
- Na úrovni PO3 je při zahrnutí výdajů předložených k certifikaci k 28. 2. 2019 dosaženo obou finančních ukazatelů v požadované min. 75% hranici, a to s ohledem na naplnění věcných ukazatelů milníku pro rok 2018 na více než 85 %.

Z hlediska plnění finančních ukazatelů milníků na úrovni jednotlivých fondů je patrný významný rozdíl mezi jednotlivými fondy, kdy významně vyšší stupeň plnění finančních ukazatelů milníku vykazuje EFRR, a to zejména díky vysokému stupni plnění finančního ukazatele milníku v PO1. Tento podíl je u EFRR ještě významně vyšší při započtení objemu výdajů předložených k certifikaci k 28. 2. 2019 započtených v PO2 a PO3.

Zhodnocení plnění věcných ukazatelů milníků pro rok 2018

Všechny věcné ukazatele milníků pro všechny PO pro rok 2018 byly splněny s významně vysokým stupněm plnění, který dosáhl až několikanásobek postačující 85% hranice. Věcný ukazatel milníku v PO 1 (v podobě indikátoru 24000 - Počet nově vybudovaných, rozšířených či modernizovaných výzkumných infrastruktur a center excellence) vyazuje velmi vysoký stupeň plnění jak v MRR, tak zejména ve VRR. V obou případech je významně překročena postačující 85% hranice. Všechny čtyři věcné ukazatele milníku v PO2 vykazují velmi vysoký stupeň plnění, zejména se to týká indikátoru 30600 - Pořízené informační zdroje v MRR, kde stupeň plnění přesahuje významně 1 000 %. Obecně u všech čtyř věcných ukazatelů milníku v PO2 je vyšší stupeň plnění v případě MRR. Věcný ukazatel milníku v PO3 (indikátor 60000 – Celkový počet účastníků) vyazuje vysoký stupeň plnění, zejména v MRR, kde stupeň plnění dosahuje téměř 200 %.

Zhodnocení naplnění milníků OP VVV

Milníky pro všechny PO byly dosaženy, přičemž v případě PO1 došlo k dosažení milníku díky naplnění všech ukazatelů milníku (finančních i věcných) na minimálně 97 %. V případě PO2 došlo dosažení milníků díky započtení výdajů předložených k certifikaci k 28. 2. 2019 a tím k překročení minimální požadované 85% hranice u všech ukazatelů milníků. U PO3 došlo k dosažení milníků díky překročení hranice 75 % u finančních ukazatelů milníků a splnění věcných ukazatelů milníku na nejméně 85 %.

Věcný pokrok jednotlivých SC

Hodnocení věcného pokroku na úrovni konkrétních výsledků za jednotlivé SC včetně příkladů dobré praxe je shrnuto v následující přehledové tabulce:

Tabulka 1 Zhodnocení věcného pokroku na úrovni jednotlivých SC

SC	Zhodnocení věcného pokroku ¹
PO1 IP1 SC1 Zvýšení mezinárodní kvality výzkumu a jeho výsledků	<p>Průřezově v oblasti orientovaného výzkumu a vývoje dochází k posunu k excelenci jak v rámci samotného výzkumu, tak i výzkumných týmů. Zde se významně projevil efekt výběru kvalitních projektů, kdy ve výzvách Excelentní výzkum a Podpora excelentních výzkumných týmů byly vybrány vysoce kvalitní projekty, jak ukázala analýza bodového hodnocení těchto výzev. Na to navazuje vytváření a rozvoj strategických partnerství jak v samotném výzkumu, tak i pro přípravu a následné podávání žádosti v mezinárodních grantových soutěžích (zejména Horizont 2020). Důležitý je i další rozvoj VaV center vytvořených v rámci OP VaVpl.</p> <p>Do realizačních týmů projektů se zapojují špičkoví VaV pracovníci (z hlediska hodnoty tzv. H-Indexu i předchozí spolupráce) z příbuzných nebo navazujících oborů, a to s významným podílem zahraničních VaV pracovníků. Je tak rozšiřována kapacita výzkumných týmů jak z hlediska počtu členů, tak zejména kvality, a to o takové odborníky, které by bez podpory z OP VVV bylo jen obtížně možné získat, natož udržet. Současně je patrný zájem doktorandů o zapojení do projektu – s ohledem na dlouhodobý charakter projektu (do roku 2022) je to ideální příležitost pro zpracování disertační práce.</p> <p>K upgrade stávajících výzkumných center v ČR postavených na partnerství se zahraniční vedoucí vědeckou institucí v souladu se zaměřením výzvy Teaming z Horizontu 2020 přispívají, resp. budou přispívat projekty výzev Teaming a Teaming II.</p>
PO1 IP1 SC2 Budování kapacit a posílení dlouhodobé spolupráce výzkumných organizací s aplikační sférou	<p>Velmi významné je posílení spolupráce výzkumných organizací (VO) jak mezi sebou, tak i s aplikační sférou, v rámci výzev zaměřených na předaplikační výzkum a dlouhodobou mezisektorovou spolupráci. Vhodná je v takových projektech návaznost na předchozí úspěšnou spolupráci s firmami v daném regionu i dalšími malými a středními podniky z ČR. Příkladem dobré praxe může být vytvoření výzkumného týmu složeného ze zástupců VŠ, veřejnoprávních a soukromých VO z různých oborů v projektu na hledání organických látek využitelných při výrobě baterií.</p> <p>Projekty v tomto SC se zaměřují na aktuální společenské výzvy i na širší spektrum specifických oblastí s významným dopadem (welfare zvířat – realizace projektu zaměřeného na zdraví a pohodu zvířat), na technologie segmentu Průmysl 4.0 (robotické a řídicí technologie, diagnostické a rozhodovací technologie, monitorovací technologie), na zavedení diagnostických metod pro výběr individualizované imunoterapie pacientů s hematologickým onemocněním.</p>
PO 1 IP1 SC3	Viz. PO2 IP1 SC1 až SC4 a PO2 IP2 SC1 , PO1 IP1 SC3

¹ Zhodnocení věcného pokroku je syntézou informací a závěrů z fokusních skupin, dotazníkového šetření (pro vybrané výzvy PO3) a hodnocení pokroku u výzev, které nebyly předmětem terénních šetření.

SC	Zhodnocení věcného pokroku ¹
PO1 IP1 SC4 Nastavení a rozvoj systému hodnocení a zabezpečení kvality a strategického řízení vysokých škol	V oblasti Zlepšení strategického řízení výzkumu na národní úrovni (PO1 IP1 SC4) je podpořen individuální systémový projekt Národní centrum pro elektronické informační zdroje – CzechELib, jehož předmětem je systémová změna zajištění přístupu k informačním zdrojům VaVal v souladu s Národní RIS3 strategií s cílem zvýšit výkonnost VaVal vybudováním Národního licenčního centra CzechELib. Spojením know-how a soustředěním finančních prostředků bude dosaženo vyšší efektivity při pořízení a správě EIZ.
PO2 IP1 SC1 až SC4 a PO2 IP2 SC1, PO1 IP1 SC3 ²	<p>V rámci projektů spadajících do tzv. čtyřvýzvy³ dochází obecně k významné modernizaci infrastruktury pro vzdělávání v bakalářských, magisterských i doktorských studijních programech. Realizace těchto projektů umožnila VŠ, včetně pražských, pořízení moderního až špičkového vybavení.</p> <p>Aktuálně probíhá ve velké míře akreditace a reakreditace nových a inovovaných studijních programů včetně propagace nově akreditovaných a inovovaných doktorských studijních programů. Tato propagace probíhá primárně v rámci daných vysokých škol mezi studenty 4. a 5. ročníku magisterských studijních programů, tak i navenek mezi studenty posledních dvou ročníků magisterských studijních programů.</p> <p>V rámci projektů na podporu doktorských studijních programů je evidentní zapojení studentů doktorských studijních programů do výzkumu hned od začátku studia, provázanost jejich disertačních prací s výzkumem realizovaným na dané VŠ a prostupnost úspěšných studentů doktorského studia do výzkumu realizovaného na dané VŠ/univerzitě i na spolupracujících výzkumných organizacích.</p> <p>Při přípravě a realizaci projektů tzv. čtyřvýzvy došlo také k navázání spolupráce se zahraničními vysokými školami a univerzitami jak pro realizaci společných doktorských studijních programů, tak k zapojení odborníků z praxe do přípravy studijních programů a jejich následné zapojení do výuky. Část příjemců využila i zahraničních stáží pro inspiraci na modernější pojetí výuky.</p> <p>Součástí tzv. čtyřvýzev jsou i ESF a ERDF výzvy pro vysoké školy zaměřené především na bakalářské a magisterské studijní programy pokrývající jak celou ČR, tak i strukturálně postižené regiony.</p> <p>V rámci specifického cíle PO2 IP2 SC1 jsou realizovány projekty z tzv. čtyřvýzvy a dále projekty výzvy Podpora rozvoje studijního prostředí na VŠ. Díky těmto projektům dochází k modernizaci a doplnění vybavení vysokých škol např. formou vybavení knihoven, studoven, jazykových a počítačových učeben nebo přednáškových sálů.</p>
PO2 IP1 SC3 Zkvalitnění infrastruktury pro výzkumně vzdělávací účely	K rozvoji celoživotního vzdělávání na vysokých školách přispívají projekty zaměřené na zvyšování kompetencí pracovníků vysokých škol pro programy celoživotního vzdělávání a tvorbu programů celoživotního vzdělávání orientovaných na výkon povolání. Podpůrně pak jsou projekty zaměřeny i na podporu rozvoje prostředí pro programy celoživotního vzdělávání na úrovni instituce.
PO2 IP1 SC5 Zlepšení podmínek pro	V tomto specifickém cíli jsou realizovány projekty mobility, a to jak příjezdové mobility, tak výjezdové. Pozitivním efektem těchto projektů je v případě příjezdových mobilit možnost zajištění příjezdu špičkových zahraničních vědeckovýzkumných pracovníků, kteří se současně zapojí do VaV nebo jako školitelé Ph.D.

² PO2 IP1 SC1 Zvýšení kvality vzdělávání na vysokých školách a jeho relevance pro potřeby trhu práce,
PO2 IP1 SC2 Zvýšení účasti studentů se specifickými potřebami, ze socio-ekonomicky znevýhodněných skupin a z etnických minorit na vysokoškolském vzdělávání, a snížení studijní neúspěšnosti studentů,
PO2 IP1 SC3 Zkvalitnění podmínek pro celoživotní vzdělávání na vysokých školách,
PO2 IP1 SC4 Nastavení a rozvoj systému hodnocení a zabezpečení kvality a strategického řízení vysokých škol,
PO2 IP2 SC1 Zkvalitnění vzdělávací infrastruktury na vysokých školách za účelem zajištění vysoké kvality výuky, zlepšení přístupu znevýhodněných skupin a zvýšení otevřenosti vysokých škol,
PO1 IP1 SC3 Zkvalitnění infrastruktury pro výzkumně vzdělávací účely.

³ První 4 výzvy vyhlášené pro vysoké školy se silnou komplementární vazbou, tzn. vzájemnou doplňkovostí.

SC	Zhodnocení věcného pokroku ¹
výuku spojenou s výzkumem a pro rozvoj lidských zdrojů v oblasti výzkumu a vývoje	<p>studentů. U výjezdových mobilit dochází kromě možnosti rozšiřování kvalifikace a jazykové vybavenosti VaV pracovníků a Ph.D. studentů také k vedlejšímu efektu v podobě zvyšování kvalifikace administrativních pracovníků pro výkon jejich činností při organizaci mobilit nejen pro účely OP VVV projektů, ale i dalších aktivit v oblasti mobilit a mezinárodní spolupráce.</p> <p>V rámci projektů na zvýšení kvality a efektivity strategického řízení výzkumných organizací jsou realizovány aktivity na zmapování všech procesů a postupů v rámci VŠ a jejich zefektivnění včetně odbourání neefektivních postupů a procesů.</p> <p>Neméně významné jsou projekty na vytvoření a fungování Smart akceleratorů (SA) v jednotlivých krajích v návaznosti na implementaci regionálních RIS3 strategií včetně mapování změn a vývoj inovačního prostředí v kraji, vzdělávacích aktivit členů výkonné jednotky SA, partnerů i zástupců kraje.</p>
PO3 IP1 SC1 Zvýšení kvality předškolního vzdělávání včetně usnadnění přechodu dětí na ZŠ	<p>Na základě terénních šetření konkrétních výsledků projektů výzev Budování kapacit pro rozvoj škol a Rozvoj klíčových kompetencí v rámci oborových didaktik vyplynulo, že na mateřských školách dochází k zapojení zážitkových forem a metod do výuky, což vede k lepšímu rozvoji schopností a potenciálu dětí, zlepšení jejich vzájemné spolupráce i spolupráce s pedagogem, zlepšení komunikace, samostatnosti a řešení problémů a konfliktů. Na tomto stupni vzdělávání je také výhodou v tom, že informace a metody získané v projektu mohou pedagogové snadno přenášet a používat na jiných školách, a to z toho důvodu, že ŠVP MŠ obecně vymezují výstupy a cíle vzdělávání volněji, než ŠVP ZŠ. Pedagogové MŠ tak cílí spíše na rozvoj klíčových kompetencí dětí, než na dosažení nějaké konkrétní úrovně znalostí. Výměna zkušeností mezi mateřskými školami probíhala v některých případech již před realizací projektu, a to především na základě neformálních vztahů pedagogů, nicméně projekty pomohly do výměny zkušeností mezi zapojenými školami a pedagogy přinést řád a napomohly ustanovit platformy pro diskusi a sdílení zkušeností. Zavedení systematického sdílení zkušeností uvnitř škol, ale i s okolním prostředím vede k rozvoji pedagogických pracovníků. V rámci sdílení zkušeností dochází mezi zapojenými pedagogy spíše k prohlubování a rozšiřování svých znalostí v oblasti metod a forem výuky, které následně využívají v praxi.</p> <p>K naplňování daného cíle významně přispívají i zjednodušené projekty pro MŠ a ZŠ, tzv. šablony, u kterých probíhá již 2. vlna, a dále 2 projekty koncepčního charakteru zaměřené na implementaci strategie digitálního vzdělávání, na které budou navazovat projekty v rámci výzvy Implementace Strategie digitálního vzdělávání II.</p>
PO3 IP1 SC2 Zlepšení kvality vzdělávání a výsledků žáků v klíčových kompetencích	<p>Mezi pedagogy a školami zapojenými do projektů je možné na základě realizovaných terénních šetření pozorovat odklon od frontální výuky směrem k zážitkovým, badatelským a projektovým metodám a formám výuky. Tyto metody slouží k aktivnějšímu zapojení žáků do výuky a praktickým ukázkám probírané látky, což přispívá k lepšímu a komplexnějšímu pochopení učiva, než pokud jsou žákům frontálně předkládána prostá fakta. Základní školy především na prvním stupni při aplikaci moderních metod a forem učení cílí především na zapojení emocí do vzdělávání. Učení se prostřednictvím prožitků je pro žáky mnohem silnější impulz pro pochopení a zapamatování látky, než učení se formou frontálního výkladu pedagoga. Zároveň na prvním stupni pedagog učí žáky všechny předměty a může vzájemně propojovat a navazovat znalosti získané v jedné hodině na ty z hodiny jiné.</p> <p>V důsledku podporovaných aktivit dochází k pořizování nových technologií a pomůcek (např. tabletů a čteček) do škol a jejich zapojování do výuky. Toto vybavení by bez financí z projektů nebylo možné pořídit a přináší výhody žákům i pedagogům (např. možnost individuálnějšího přístupu k žákům, rychlejší opravování chyb a možnost okamžité diskuse o nich atp.).</p> <p>Výše uvedené faktory by měly vést ke zkvalitnění výuky, individuálnějšímu přístupu k dětem a žákům dle jejich potřeb a následně zlepšení školních výsledků prostřednictvím rozvoje klíčových kompetencí (kompetence k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské) dětí a žáků. Aktuálně lze pozorovat dílčí úspěchy v rozvoji klíčových kompetencí a gramotností (např. zlepšení vyjadřovacích schopností žáků, větší samostatnost při řešení problémů atp.) u žáků.</p> <p>K naplňování daného cíle kromě konkrétních výsledků hodnocených projektů výzev Budování kapacit pro rozvoj škol a Rozvoj klíčových kompetencí v rámci oborových didaktik významně přispívají i zjednodušené</p>

SC	Zhodnocení věcného pokroku ¹
	projekty pro MŠ, ZŠ, SŠ ⁴ a VOŠ tzv. šablony, u kterých probíhá již 2. vlna, v oblasti digitálního vzdělávání a rozvoje informativního myšlení žáků se pak jedná o projekty na podporu implementace digitální strategie.
PO3 IP1 SC3 Rozvoj systému strategického řízení a hodnocení kvality ve vzdělávání	<p>K rozvoji systému strategického řízení a hodnocení kvality ve vzdělávání přispívají individuální projekty systémové a individuální projekty s koncepčním charakterem, a to zejména s cílem prohloubení spolupráce mezi školami, zřizovateli a dalšími relevantními aktéry v území. Díky systematické podpoře územního akčního plánování a strategického řízení na školách dochází na základě identifikace potřeb k efektivní podpoře škol a koncentraci investic. V případě projektů MAP a KAP dochází k významně většímu než očekávané zapojení škol a zástupců zaměstnavatelů v rámci platform. V těchto projektech je současně patrný největší pokrok z hlediska dosažených výstupů a výsledků, a to zejména v následující rovině:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vytvořené Krajské akční plány rozvoje vzdělávání. • Vytvořené Místní akční plány rozvoje vzdělávání. • Vytvořené a fungující platformy pro odborná a tematická setkávání. • Realizované inkluzivní šetření na školách. • Realizovaná školení pedagogů a ředitelů škol.
PO3 IP1 SC4 Zkvalitnění přípravy budoucích a začínajících pedagogických pracovníků	<p>Projekty financované z tohoto specifického cíle vytvářejí podmínky pro kvalitnější přípravu pregraduální přípravu budoucích učitelů a podporují koncepční proměny jejich přípravného vzdělávání. Výzva Pregraduální vzdělávání I je zaměřena na podporu reflektovaných praxí studentů - budoucích učitelů a rozvoj kompetencí akademických pracovníků – pedagogů VŠ, kteří vzdělávají budoucí učitele, čímž došlo ke zkvalitnění přípravy budoucích učitelů (zejména MŠ a ZŠ). Díky podpoře v rámci těchto projektů budoucí učitelé zlepšili své dovednosti vzdělávat heterogenní kolektiv dětí a žáků. Na základě terénních šetření konkrétních výsledků projektů Rozvoj klíčových kompetencí v rámci oborových didaktik vyplynulo, že aktivity projektu jsou cílovou skupinou (pedagogickými pracovníky) považovány za vysoce přínosné. Zkušenosti získané prostřednictvím společenství praxe, která jsou z projektů podporována, jsou pedagogy v praxi využívány. Hlavní přínos projektových aktivit pedagogové spatřují zejm. v možnosti sdílet své zkušenosti s pedagogy stejného zaměření (horizontální spolupráce). Pozitivně je také hodnoceno zapojení pedagogických fakult vysokých škol do diskusních platform (vertikální spolupráce). Mezi pedagogy převažuje zájem se obdobných aktivit účastnit i v budoucnosti. Výsledkem projektu je zjištění, že pedagogové a školy zapojené do společenství praxe se při výuce od frontální výuky odklánějí.</p>
PO3 IP1 SC5 Zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy včetně posílení jejich relevance pro trh práce	<p>Na větší propojení teorie s praxí, tzn. spolupráce škol a zaměstnavatelů cílí zejména aktivity zjednodušených projektů, tzv. šablony, které jsou určeny pro SŠ a VOŠ, a to zejména prostřednictvím podpory koordinátora spolupráce školy a zaměstnavatele, který je prostředníkem mezi školou a zaměstnavatelem, a podpory školního kariérového poradce, který na škole působí jako podpora žáků SŠ a studentů VŠ při hledání budoucího zaměření vzdělávání a profesní orientace.</p> <p>Na školách je možné v rámci kariérového poradenství pozorovat snahu potlačovat genderové stereotypy při volbě studijního oboru a při kariéřním poradenství (např. stereotyp, že chlapci většinou nepracují jako kadeřníci). Přitom se zohledňuje i historicky převažující zájem dívek např. o sociologické a zdravotně studijní obory a zájem chlapců o technické studijní obory. Zapojené školy a pedagogové (kariéřní poradci) se v rámci projektových aktivit snaží žákům a studentům vysvětlit, že se mohou zaměřit a vydat jiným směrem, než je dle zaběhlých stereotypů v jejich okolí obvyklé⁵.</p> <p>K danému cíli přispívají i aktivity projektů Budování kapacit pro rozvoj škol. Z terénních šetření konkrétních výsledků v rámci této výzvy vyplynulo, že v rámci zážitkových/badatelských metod a forem učení v praxi pedagogové například ve fyzice a chemii pro výuku často využívají praktické ukázky, laboratorní práce a experimenty, které lépe připravují žáky a studenty na praxi. Nicméně součástí šetření bylo i zjištění, že střední školy jsou v zapojování zážitkových forem a metod učení limitovány prostorem, který je vymezen ŠVP. ŠVP středních škol vzdělávání obvykle obsahují větší množství znalostí a kompetencí, které musí žáci</p>

⁴ Výzvy na tzv. šablony pro MŠ, ZŠ a SŠ pokrývají více SC, konkrétně šablony pro MŠ a ZŠ pokrývají PO3 IP1 SC1, PO3 IP1 SC2 a PO3 IP3 SC1, druhé výzvy šablon pro MŠ a ZŠ pak i PO3 IP1 SC5. Šablony pro SŠ a VOŠ pak pokrývají PO3 IP1 SC2, PO3 IP1 SC5 a PO3 IP3 SC1.

⁵ Vychází z informací uvedených ve specifické zprávě „Hodnocení naplňování horizontálních principů“, zpracované v rámci Průběžné evaluace implementace Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.

SC	Zhodnocení věcného pokroku ⁶
	<p>během roku zvládnout. Výuka prostřednictvím inovativních metod a forem učení bývá časově náročná, proto bývá i obtížnější tyto metody a formy do výuky implementovat.</p> <p>Pro výuku a přípravu absolventů pro trh práce jsou značným přínosem i aktivity projektů OP VVV na podporu krajského akčního plánování (KAP a systémový projekt Podpora krajského akčního plánování), díky kterým v důsledku spolupráce v území a zohlednění krajských specifik dochází k přípravě, realizaci a vyhodnocování školních akčních plánů SŠ a VOŠ právě i s ohledem na trh práce.</p>
<p>PO3 IP2 SC1 Kvalitní podmínky pro inkluzivní vzdělávání</p>	<p>V oblasti inkluze a inkluzivního vzdělávání jsou úspěšně realizovány aktivity Center kolegiální podpory zaměřených na inkluzi včetně osvěty mezi školami zapojenými do těchto center, ale i směrem k pedagogům otevřeným myšlence inkluze. Školy se významně zapojují i do spolupráce na vzniku metodických materiálů pro vzdělávání dětí a žáků se SVP tak, aby tyto metodiky byly založené na praxi (např. tvorba komplexních metodik na inkluzi žáků se SVP různého charakteru - tělesně postižení, zrakově postižení, Aspergerův syndrom – probíhá v úzké spolupráci se školami, ve kterých se takoví žáci vyskytují). V rámci projektů je ceněna možnost nákupu nezbytných pomůcek pro výuku, které vedou k rozvoji potenciálu dítěte a žáka se SVP.</p> <p>V rámci daného cíle byla konkrétně vyhlášena výzva Podpora žáků se zdravotním postižením I (Implementace APIV).</p>
<p>PO3 IP3 SC1 Sociální integrace dětí a žáků včetně začleňování romských dětí do vzdělávání</p>	<p>Z terénního šetření výzvy inkluzivní vzdělávání⁶ vyplynulo, že projekty podpořené z této výzvy efektivně směřují k naplnění svých vydefinovaných cílů. Velmi pozitivně jsou hodnoceny např. kroužky či individuální doučování, na kterých si mohou žáci pod dohledem pedagoga vypracovávat domácí úkoly, případně s jeho pomocí probírat látku, kterou během běžného vyučování nepochopili/nestihli. U žáků, kteří si touto formou výuku doplňují, lze pozorovat konkrétní zlepšení v prospěchu. Velmi ceněna je i možnost z projektů financovat pozici psychologa, který na základě diagnózy žáka dává doporučení pedagogickým pracovníkům ohledně spolupráce s žákem. Stejně tak je schopen dávat doporučení i rodičům žáka ohledně domácí přípravy žáka na výuku atp. Tento druh podpůrných opatření žáků je vnímán jako účelný a efektivní, neboť lze u žáků pozorovat konkrétní zlepšení v přístupu ke školní výuce, i k jejich domácí přípravě na vyučování. Oceňovaným přínosem jsou i pomůcky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.</p> <p>Na úrovni škol a školských zařízení je tento cíl podpořen zjednodušenými projekty, tzv. šablonami, které na konkrétních školách za tímto účelem umožňují financovat zejm. personální pozice (školní asistenty, školní speciální pedagogy, školní psychology, sociální pedagogy), vzdělávání pedagogických pracovníků, sdílení zkušeností a nové metody ve vzdělávání.</p> <p>Na inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami je zaměřen systémový projekt realizovaný Agenturou pro sociální začleňování, který prostřednictvím intenzivní podpory spolupráce klíčových aktérů v území integruje problematiku iluzivního vzdělávání do lokálních strategických dokumentů a vytváří podmínky pro udržení a rozvoj opatření k jeho podpoře. Za účelem zvýšení kvality vzdělávání dětí a žáků na území sociálně vyloučených lokalit jsou dále realizovány projekty v rámci výzev KPVL I a II a výzvy SVL I.</p>

Procesy implementace územní dimenze v OP VVV

Nastavení procesu územní dimenze zahrnuje následující základní mechanismy implementace územní dimenze:

- RIS3 strategie včetně regionálních annexů;
- Integrované územní investice (ITI);
- Místní akční plány (MAP) a Krajské akční plány (KAP).

Nastavení procesů implementace územní dimenze týkající se RIS3 strategie včetně regionálních annexů pro PO1 a PO2 a také MAP a KAP pro PO3 je vhodné realizovat v rámci OP VVV. U obou mechanismů

⁶ Metaevaluace 3. Průběžné zprávy Průběžné evaluace implementace OP VVV

byly identifikovány dílčí příležitosti ke zlepšení, které by měly vést k optimalizaci nastavení a reálnému přínosu těchto mechanismů k naplňování relevantních SC OP VVV. Mechanismus ITI se ovšem ukázal jako ne zcela vhodný nástroj pro podporu orientovaného výzkumu v rámci PO1.

RIS3 strategie včetně regionálních annexů je stěžejní strategický dokument pro podporu orientovaného výzkumu z OP VVV. Hlavní význam regionálních annexů pro malé regiony ČR spočívá v možné spolupráci napříč regiony (např. výzkumné organizace ve Zlíně úzce spolupracují s VÚT v Brně v oblasti letectví, spolupráce firem ze všech regionů ČR s Technickou univerzitou v Liberci v oblasti nanomateriálů, apod.). Vymezené domény specializace pro jednotlivé kraje demonstruje velkou různorodost zaměření regionálních RIS s možnými průniky pro účely nadregionální i mezinárodní spolupráce. Pro budoucí programové období je tak potřebná aktualizace RIS3 strategie se zapojením všech relevantních stakeholderů a zajištěním větší provázanosti národní RIS3 strategie a regionálních inovačních strategií.

Integrované územní investice (ITI)

Mechanismus integrovaných územních investic není zcela vhodným nástrojem pro podporu orientovaného výzkumu z OP VVV. Jeho využití má významné omezení a potenciálně nižší příspěvek k naplňování relevantních SC OP VVV, a to zejména z následujících důvodů:

- Nevýhodou samostatných výzev ITI je možná podpora stejně nebo obdobně zaměřeného výzkumu ve více regionech (územích), pokud probíhá vyhodnocení samostatně bez možné identifikace takové duplicitní podpory.
- U ITI výzev neprobíhala celorepubliková soutěž, v důsledku lokální alokace je možná existence nižší konkurence s možností podpory méně kvalitních projektů, než kdyby existovala celorepubliková soutěž. Zde může být souvislost s nastavením systému hodnocení, kdy ITI výzvy byly hodnoceny zvlášť a ne spolu s výzvou bez nástroje ITI, a tedy projekty hodnocené v rámci těchto výzev měly vzájemně odlišně nastavenou srovnávací bázi.

Důležitou podmínkou pro využití ITI je jasná strategie daných regionů a případně teritoriální vymezení i více krajů, tento nástroj by neměl být využíván jen za účelem zajištění si vyhrazené alokace prostředků pro jeden či několik krajů. Současně by mechanismus ITI bylo vhodnější zaměřit na oblasti jako transfer technologií nebo podpora středního školství (např. duální školství, které je řízeno regionálně). Takové oblasti mají jednoznačně primárně regionální dopad a je zde opodstatněné zohlednění podpory integrovaného rozvoje daného území.

Mechanismy územní dimenze MAP / KAP

Nastavení procesů implementace územní dimenze prostřednictvím MAP a KAP lze na základě zpětné vazby realizátorů považovat za vhodný nástroj ve vazbě na potřeby a specifika regionálního školství. Do projektů na tvorbu KAP a MAP se aktivně zapojují nejen školy v jednotlivých regionech, ale v rámci platform se zapojují i zaměstnavatelé, a to i ve vyšší míře než příjemci antcipovali.

Současně mají MAP i KAP návaznost na dlouhodobé záměry a další strategické dokumenty příjemců. Pro projekty MAP a KAP existuje administrativní a politická podpora ze strany organizací příjemců, ale významným rizikem do budoucna bude zajištění udržitelnosti výstupů projektů MAP a KAP, pokud nebude zajištěno financování mimo rozpočty příjemců. Negativními faktory, které ovlivňují úspěšnost realizace MAP a KAP a jejich příspěvek k naplňování relevantních cílů OP VVV jsou zejména změny metodických pokynů v průběhu realizace projektu a velmi náročná administrativa s ohledem na počet zapojených osob.

Vazba intervencí OP VVV na strategie a strategické dokumenty

Intervence OP VVV mají velmi silnou vazbu ke všem relevantním národním a evropským strategiím a dalším vybraným dokumentům v oblasti vzdělávání, výzkumu a vývoje, které OP VVV naplňuje. Nejvyšší počet výzev a současně nejvyšší objem alokovaných finančních prostředků, se váže k rozsáhlejším strategiím a dokumentům, jejichž rámec je definován obecnějším způsobem. To potvrzuje shodné pořadí dle počtu vazeb i finanční alokace u prvních čtyř strategických dokumentů:

- 1) **Národní RIS3 strategie (celkem 33 vazeb na výzvy s celkovou alokací 62,5 mld. Kč);**
- 2) **Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 (25 vazeb na výzvy s celkovou alokací výzev 28,6 mld. Kč);**
- 3) **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020 (15 vazeb na výzvy s celkovou alokací 22,2 mld. Kč);**
- 4) **Národní program reforem ČR 2014, resp. Národní program reforem 2016 (13 vazeb na výzvy s celkovou alokací výzev 15,9 mld. Kč).**

Poměrně vysoká vazba intervencí OP VVV na strategické dokumenty a koncepce byla identifikována v případě Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020 a Rámce rozvoje vysokého školství do roku 2020 (shodně 10 vazeb na výzvy s celkovou alokací 26,2 mld. Kč), Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020 (9 vazeb na výzvy s celkovou alokací 15,5 mld. Kč) a také Akčního plánu inkluzivního vzdělávání 2016-2018 (8 vazeb na výzvy s celkovou alokací 7,6 mld. Kč).

Strategické a další dokumenty, které mají specifické, detailní zaměření pokrývá menší množství výzev a jejich finanční alokace. Na druhou stranu hodnocené výzvy mají ve většině případů přímou vazbu na strategii, kdy aktivity výzvy přímo cílí na naplnění strategie.

Výzvy OP VVV mají z hlediska svého zaměření a podporovaných aktivit vazbu na všechny strategické dokumenty uvedené v kapitole 1 programového dokumentu OP VVV. U většiny výzev jsou pak uvedeny konkrétní strategické dokumenty, na které se daná výzva váže a k jejichž naplnění má přispívat.

Příspěvek jednotlivých výzev k naplňování strategických dokumentů lze měřit na úrovni dosažených hodnot monitorovacích indikátorů výstupu a výsledku, kdy většina výzev již vykazuje nenulových dosažených hodnot monitorovacích indikátorů. To se týká zejména výzev spadajících do kategorie „prvních výzev“ včetně tzv. čtyřvýzev, která jako komplex současně přispívá k naplňování strategických dokumentů v oblasti VaV i VŠ vzdělávání.